

LANTBRUKARNAS RIKSFÖRBUND

DNR 2023/9324

2023-09-14

Er ref 478/2023

konkurrensverket@kkv.se

Yttrande inom ramen för Konkurrensverkets uppdrag att utvärdera lagen (2021:570) om förbud mot otillbörliga handelsmetoder vid köp av jordbruks- och livsmedelsprodukter, LOH

LRF tackar för möjligheten att lämna synpunkter på tillämpningen av lagen om otillbörliga handelsmetoder (LOH). Med ledning av frågorna i underlaget från Konkurrensverket vill LRF säga följande.

Lagen om förbud mot otillbörliga handelsmetoder är en mycket viktig komponent för att åstadkomma en väl fungerande livsmedelskedja i Sverige där alla led i kedjan får möjlighet att utveckla en hållbar lönsamhet. Strukturen i den svenska livsmedelskedjan med en synnerligen stark koncentration i detaljhandelsledet leder till en stark köparmakt. LOH i sin nuvarande utformning medverkar i viss utsträckning till att utjämna styrkepositionerna mellan olika led. Ytterligare konkurrensfrämjande åtgärder behövs dock.

LRF ser LOH som en central åtgärd inom ramen för den svenska livsmedelsstrategin vars övergripande mål är en konkurrenskraftig livsmedelskedja där den totala livsmedelsproduktionen ökar. Här är utvecklingen inom jordbruket och trädgårdsnäringen avgörande för om strategins mål ska nås. Den inhemska produktionen måste alltså öka och grunden för en ökning ligger i en förbättrad lönsamhet i primärledet. Under en ganska lång följd av år har jordbruksproduktionen utvecklats ganska svagt och det tyder på att lönsamheten varit otillfredsställande.

De senaste årens geo- och säkerhetspolitiska utveckling gör det även tydligt att den inhemska livsmedelsproduktionen har en stor roll i arbetet med att förstärka den svenska försvarsförmågan. Åtgärder kopplat till livsmedelsberedskap kan delvis ske med statliga åtgärder men den bästa försäkringen för en mer robust inhemska livsmedelsproduktion är lönsamma och konkurrenskraftiga primärnäringar i framtiden.

LARS.ERIK.LUNDKVIST@LRF.SE

Lantbrukarnas Riksförbund
105 33 Stockholm
Franzégatan 1B
Växel +46 (10) 184 40 00
www.lrf.se
Säte Stockholm
Org.nr 556032-9269

Besöksadress
Tfn 070-372 98 40

Lantbrukarnas Ekonomi AB

LOH har varit i kraft några år och det är svårt att se påtagliga resultat redan nu. Gamla invanda mönster i affärsrelationer förändras inte från en dag till en annan. Men lagens tillkomst har inneburit en välbehövlig signal till marknadsaktörerna kring vad som anses vara rimliga affärs- och avtalsvillkor.

En uppenbar nytta med LOH är att en leverantör har rätt att få ett skriftligt avtal som grund för en affärsuppgörelse med en köpare. LRF har tillsammans med andra aktörer exempelvis medverkat till att en avtalsram tagits fram inom potatisbranschen. Generellt sett finns här en roll för olika branschorganisationer på såväl leverantörs- som inköpsområdet att bistå medlemmar med ramar för skriftliga avtal. På detta sätt kan dessa viktiga rutiner för enskilda företagare underlättas.

Regelverket kring betaltider har enligt vår uppfattning fått genomslag på marknaden, vilket varit till fördel för leverantörerna. Det är även positivt att 30-dagarsbetalning gäller för alla produkter.

LRF erfar generellt att en hel del aktörer med inköpande funktion gått igenom sina avtalsvillkor så att de rymmer med LOH. Det är naturligtvis viktigt att detta sker konsekvent i alla led i hela livsmedelskedjan.

I övrigt vill LRF gärna instämma med de synpunkter som Livsmedelsföretagen (LI) lyfter till Konkurrensverket. LIs genomförda undersökning bland medlemsföretag uppmärksammar många viktiga aspekter som bör beaktas i utvärderingen.

LRF håller med LI om att det är ett stort problem att leverantörer fortsatt avstår från anmälningar eftersom stora ekonomiska värden står på spel. Här behövs ett kontinuerligt informationsarbete från Konkurrensverket. Även när det gäller exempelvis egna märkesvaror gör LRF en liknande analys som LI.

Beträffande uppföljning av LOH tycker LRF att mätningar om pris- och marginalutveckling i olika led är en relevant kunskapskälla. Här finns bl a officiell statistik att tillgå och vår egen återkommande rapport om ”Matkronan” är ett annat exempel i det sammanhanget. Enligt LRFs uppfattning är bondens andel av matkronan för liten och ger inte tillräckligt ekonomiskt underlag för investeringar som ökar den inhemska livsmedelsproduktionen. Rapporten om matkronan bifogas.

Med vänlig hälsning

LANTBRUKARNAS RIKSFÖRBUND

Hilda Runsten

Enhetschef

Lars-Erik Lundkvist

Expert

Annex. Frågor från Konkurrensverket

1. Upplever ni att lagen fyller sitt syfte?
2. Har förhandlingsstyrkan mellan köpare och säljare ändrats sedan lagen trädde ikraft? Om ja, på vilket sätt?
3. Vilka konsekvenser upplever ni att ni lagen haft för köpare, leverantörer och primärproducenter i jordbruks- och livsmedelskedjan?
4. Vilka beteenden och avtalsvillkor har förändrats till flöjd av lagen?
5. Ser ni behov av att lagen ändras på något sätt? Om ja, i vilka delar och på vilket sätt?